

Egy ritka szerkesztői jubileum

A Magyar Nyelvtudományi Társaság és a Magyar Nyelv egyaránt centenáriumaéhoz közeledek: a Társaság 1904. október 22-én kezdte meg hivatalosan is működését, folyóiratának, a Magyar Nyelvnek az első száma pedig 1905. januárjában látott napvilágot (SZINNYEI: MNy. 1930: 2). E két centenáriumba készülve sem mehetünk el szó nélkül egy kisebb, de mindenképpen tiszteletre, ezért megemlékezésre méltó jubileum mellett.

A folyóiratnak immár fél évszázada szerkesztője — ebből 29 éve felelős szerkesztője — **B e n k ő L o r á n d**. Ritka tudománytörténeti esemény ez, nemcsak a Magyar Nyelv életében, hanem a nyelvtudomány történetében általában is. A Magyar Nyelv legendás szerkesztője, Pais Dezső, akit Szinnyei már 1933-ban „a szerkesztés világbajnoká”-nak nevezett egyik dedikációjában, 45 éven át szerkesztette a Magyar Nyelvet. Gombocz 22, Szily Kálmán pedig 18 éven át tette ugyanezt. További példák: Lőrincze 41, Szarvas Gábor 24 évig volt a Magyar Nyelvtör, Szinnyei 35 évig a Nyelvtudományi Közlemények, Setälä pedig 33 éven át a *Finnisch-ugrische Forschungen* szerkesztője.

1953-ban a Magyar Nyelv akkori szerkesztője, Pais Dezső vette maga mellé az abban az évben még mindössze harminckét éves Benkő Lorándot. Hogy a választás helyes volt, hamar nyilvánvalóvá vált. Benkő az öt fiatalon ért megbízatást nagy megtiszteltetésnek vette. S bár a szerkesztés nem volt olyan szenvedélye, mint Paisnak, megszerette ő is a munkát. A szakmai kihívás mellett ösztönözte a Pais Dezső személye iránti vonzalma is, hogy megfeleljen a mester elvárásainak, követve a tőle kialakított hagyományokat. „Szívesen vállalt részese voltam a Magyar Nyelv sorsának majdnem ötven éven át, noha ennek nagyobb felében nem egyedül, hanem páros szerkesztéssel. Sok évig szerkesztettük ... Pais tanár úrral, abszolút harmóniában: neki is megvolt a maga meghatározta feladata, hogy mit csinál, nekem is megvolt a magamé. Mindig egyetértve dolgoztunk, nehéz időkben is” — mondta 2001 őszén. Paisot követte Benkő abban is, hogy egy idő után segítőtársat vett maga mellé: Juhász Dezsőt, aki az 1984. évfolyam 3. számától technikai szerkesztője, 1992-től pedig szerkesztője a folyóiratnak.

Benkő Loránd felelős szerkesztői tevékenységének idejére esett egyebek mellett a szemle-rovat újjáalakítása, rendszeressé tétele, az élőnyelvi rovat megindítása, bizonyos szerkesztési újítások, módosítások bevezetése, a tanulmányoknak angol nyelvű összefoglalással történő közlése, az újabb köteteknek a világhálón való megjelenítése. Az elismerés hangján említhetjük a tényt, hogy a Magyar Nyelv példamutató pontossággal jelent és jelenik meg most is, tudván azt, hogy a kritikus időkben a fenyegető gondok elhárításának kötelessége a felelős szerkesztő vállát nyomta. A legfontosabb azonban az, hogy Benkő Loránd szerkesztői munkájának köszönhetően a Magyar Nyelv a radikálisan megváltozott és változó körülmények között is a magyar nyelvtudománynak változatlanul legáltalánosabb, a speciális magyar nyelvtudománynak legmagasabb szakmai presztízsű, tehát kiemelkedő jelentőségű orgánuma maradt. Ez tudománytörténeti jelentőségű tény, amelynek érdemi elemzése a folyóirat tudománytörténeti feldolgozójára vár.

A vele 80. születésnapja előtt készült egyik interjúban mondta Benkő Loránd: „Az elmúlt évtizedekre, amelyeket a Magyar Nyelv szerkesztőjeként és felelős szerkesztőjeként töltöttem, örömmel és szívesen gondolok vissza, a gyakori nehézségek, küzdelmek, kellemetlenségek ellenére is. És kívánok is a Magyar Nyelv számára minden jót a jövőben!” Mi pedig azt kívánjuk, hogy ezt a pártját ritkító jubileumot még számos felelős szerkesztői esztendő is követhesse, kövesse.